NUMMER 54 EEN UITGAVE VAN HET PAULUS ARCHIEF OKTOBER 2013

BOUTERBODE

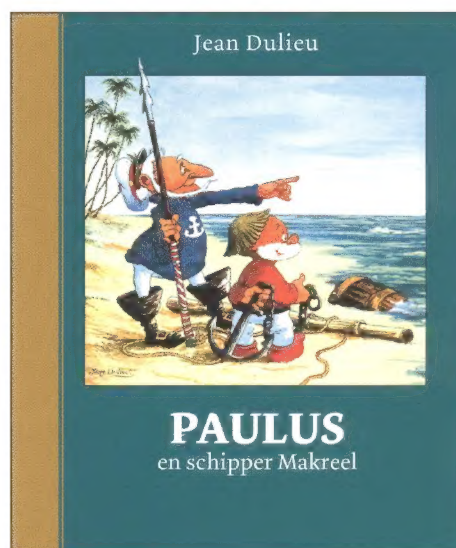

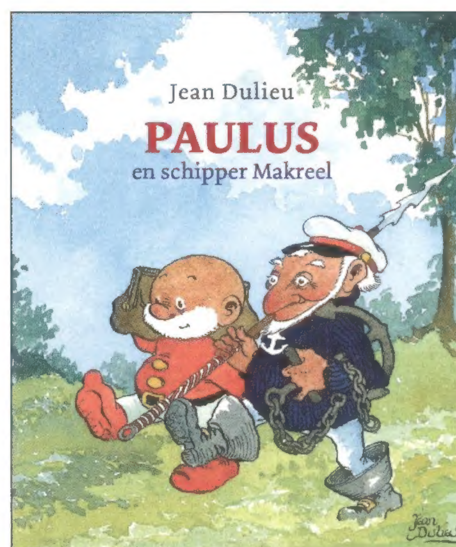

Bij Uitgeverij De Meulder verschijnt *Paulus en schipper Makreel*, deel 8 in de reeks Gouden Klassiekers. Voortschrijdend inzicht in de volgorde van de *Paulus*-titels leidde er indertijd toe dat de geplande publicatiedatum van dit boek van 2013 naar 2014 verschoof. *Paulus en schipper Makreel* kent twee versies, een handelseditie en een beurseditie. De handelseditie is algemeen verkrijgbaar.
De beurseditie wordt aangeboden op het Stripfestival Breda (op 26 en 27 oktober) in een genummerde oplage van 1 t/m 150. Deze gelimiteerde uitgave heeft een aflopend omslag en een andere bijlage dan de handelseditie.

Paulus en schipper Makreel zag in 1964 het daglicht bij Uitgeverij Ploegsma en werd tweemaal herdrukt, in 1965 en 1969. Daarna bleef het vierenveertig jaar een gezochte titel bij antiquariaten. De kersverse vierde druk van *Schipper Makreel* is fraaier uitgevoerd dan zijn voorgangers, is uitgebreid met vijf nieuwe aquarellen (negen in totaal) en bevat als extra een informatieve bijlage.
Het verhaal kreeg destijds vorm in het weekblad *Eva*, waarbij de zeeman toen nog Schipper Vis heette. Doordat het liggende formaat van de *Paulus*-illustraties in *Eva* afweek van het staande formaat van de boekillustraties, hertekende Jean Dulieu veel *Eva*-werk, veelal alleen in zwart. Waar dit qua vormgeving uit kwam is in de nieuwe druk een extra aantal gekleurde illustraties opgenomen. Met dank aan alle (in het colofon vermelde) verzamelaars, die ons hun originele materiaal voor deze productie uitleenden.
Paulus en schipper Makreel volgt op Gouden Klassieker deel 7, *Paulus en de drie rovers*. Het zijn opnieuw deze drie rakkers die voor rumoer en overlast zorgen. Vandaar dat beide verhalen nu als twee opvolgende delen zijn uitgebracht. We zijn er bovendien trots op dat van beide uitgaven naast de handelseditie ook een beurseditie vervaardigd kon worden. Dat kan immers alleen als er voldoende interes-

LEES VERDER OP PAGINA 3

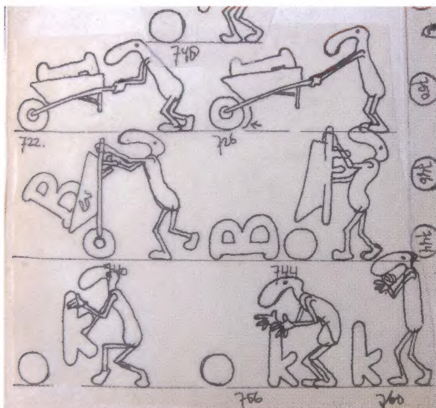

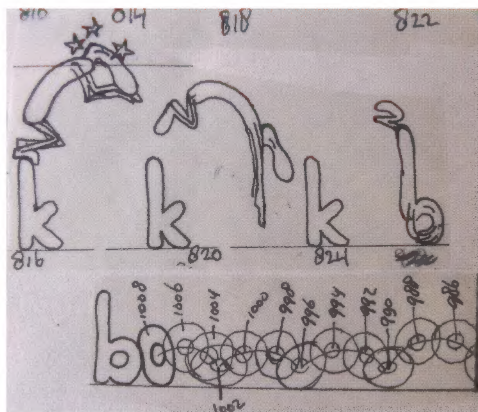

Beurseditie in genummerde oplage!

Die tekenfilm moest er komen

Pliepen actief in leader

De drieëntwintigste en laatste uitgave in de Rode Reeks van *Paulus*-stripverhalen is al weer een paar maanden oud, maar *Bouterbijters in het bos* blijft onze abonnees bezighouden.
Hoewel het boek oorspronkelijk over insecten gaat (stekende, kriebelende en bijtende beesten als snuitzuigers, prilknijpers en bouterbijters), spelen ook pliepen er een belangrijke rol in. Het zijn juist dié wezens die de *Bouterbode*-lezers vooral lijken te interesseren. Vragen daarover blijven binnenpliepen.

Misschien komt het omdat pliepen al zo lang bestaan. Jean Dulieu introduceerde ze in 1958 in het blad *Kris Kras*. Het waren lastpakken die Paulus in die tijd behoorlijk dwarszaten, maar in de jaren daarna maakten ze qua karakter en uiterlijk een aardige ontwikkeling door die bepaald niet in hun nadeel uitviel.
In *Bouterbijters in het bos* spelen ze een interessante rol, maar hun Grote Optreden vond plaats in het begin van de jaren zeventig, toen de kunstenaar ze liet opdraven in de intro van zijn nooit voltooide *Paulus*-tekenfilmserie.

Tekenfilmintro

De *Bouterbode* schreef al eens eerder over deze tekenfilmperiode. We gingen toen in op de vraag waarom Jean Dulieu dit project zonder hulp van derden begon en lieten zien wat er allemaal bij komt kijken om een tekenfilm van vijf minuten te maken (BB #20, mei 2005 – Dulieu was even Walt Disney). Aan de filmintro, waarin een hoofdrol voor de pliepen was weggelegd, kwamen we in dat artikel nauwelijks toe. Dulieu liet ze daarin met letters spelen, om er uiteindelijk de tekst *Paulus de Boskabouter* mee te vormen. De pliepen maakten of vonden de letters en brachten die stuk voor stuk op hun plaats: de letter **l** werd van bovenaf ingedrukt tot er een **s** overbleef en de letter **o** bleek te kunnen stuiteren! Maar ze gebruikten de **o** ook als éénwieler. Aan het slot van de leader bouwden ze een wagen waarop Paulus het beeld kwam binnenrijden (zie de illustratie in BB #52 op pag. 3). Qua sfeer en grappigheid was deze inleiding te vergelijken met de leader van de eerste *Pink Panther*-film.

Vallen en opstaan

Het was nog een heel gedoe om de pliepen deze klus te laten uitvoeren. Ze zijn niet erg handig en het alfabet hebben ze ook niet helemaal onder controle. Er kwam heel wat bij kijken voor de tekst foutloos in beeld stond, een kwestie van vallen en opstaan. En van tellen, want tekenfilm maken bestaat voor de helft uit rekenen. Dulieu moest eindeloos poppetjes tekenen, die qua beeld telkens een fractie van elkaar verschilden en die snel achter elkaar bekeken de suggestie van beweging gaven. Vijfentwintig tekeningetjes voor één seconde. Vijftienhonderd tekeningetjes voor één minuut film. Zeveneneenhalfduizend beelden voor een complete film. En alles met de hand geschetst, daarna op filmcel getekend en stuk voor stuk ingekleurd. Er kwam (in die tijd nog) geen computer aan te pas! Je moet lef hebben zo'n enorme klus te durven beginnen...

Vijf weken werk

Dulieu begon met het tekenen van geschetste scenes op transparant papier, die later op filmcel konden worden overgezet. Elk plaatje kreeg een nummer dat steeds vier cijfers versprong. De tussenliggende scenes werden later ingevuld.
Op de schetsen is te zien dat de pliepen van insectenachtige wezens zijn veranderd in flexibele knakworstjes. En dat is logisch nu we weten met welk doel dat was: tijdwinst. Slechts in geëvolueerde vorm konden ze als groep in een tekenfilm figureren. Uiteindelijk ging er vijf weken werk in zitten om de leader te vervaardigen.
Over het resultaat kon Dulieu tevreden zijn,

POST VOOR PAULUS

Een selectie uit de vele brieven en e-mails die u ons in de afgelopen periode toestuurde. De afzenders kregen de Paulus-boekenlegger toegestuurd.

Gekke stemmetjes

Ik heb niet heel veel van Dulieu gelezen, maar het eerste boek dat ik voor mijn verjaardag kreeg was Paulus en Poetepoet, *een leesboek. Ik werd toen drie of vier, veel lezen was er niet bij, maar de plaatjes vond ik geweldig. Poetepoet kreeg geloof ik een theepot op zijn kop, die er niet meer af ging.*
Toen ik een jaar of 12 was ben ik samen met mijn vader bij Van Oort langs geweest in Soest. Heel vriendelijke man, hij liet ons alles zien.
Toen we weggingen was hij verbaast: 'Jullie zijn de eerste bezoekers die niet gevraagd hebben of ik een stemmetje na wilde doen.' Maar ja, we kwamen voor tekeningen, niet voor gekke stemmetjes.

Fred de Heij
ZAANDAM

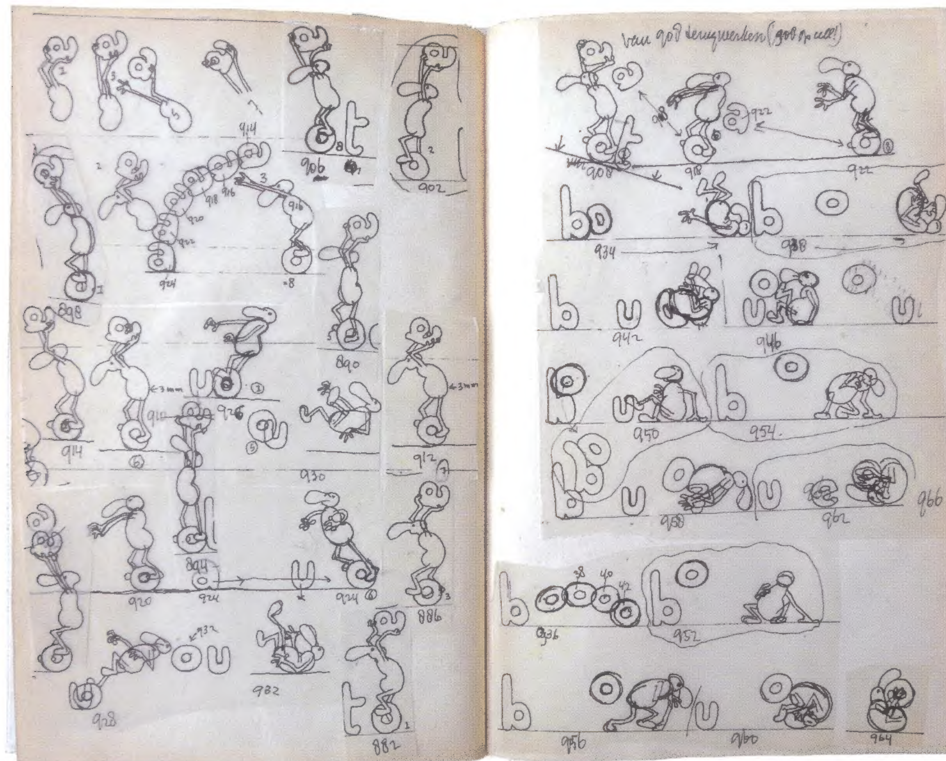

ook al moest er opnieuw getekend en gefilmd worden toen hij er achter kwam dat de wieltjes van Paulus' wagentje in het eindproduct achteruit draaiden...
Tekenfilm maken betekent ook orde en overzicht houden in de duizenden tekeningen die je voor dit soort dingen nodig hebt. De filmcels van Paulus, Oehoeboeroe, Salomo, Eucalypta en Gregorius werden daartoe in ladenkasten bewaard, op type en op nummer. Maar wat doe je met die honderden schetsjes? Die werden bewaard in een dummy van het boekje *De Hulpsinterklaas* uit 1952. Dulieu sneed er de zeven bedrukte pagina's uit en gebruikte de resterende lege bladzijden om er alle pliepenschetsjes in te plakken. *In deze dummy het grootste deel van de transparantjes geplakt, die nodig waren voor de leader. 11.9.1972. 5 Weken intensief werk, van 5.8.'72 t/m 10.9.'72.* staat er aan de binnenzijde geschreven.

Werkdrift

Behalve een aandenken aan een zeer arbeidsintensieve periode is het boekje tevens een eyeopener. Zoveel prentjes voor alleen een openingsscène! En dan de chaos waarin een en ander tot stand kwam! Pagina na pagina met steeds weer nieuwe, aanvullende beelden (alles genummerd), die tussen de reeds gemaakte plaatjes moeten passen en er daarom bijgeplakt zijn.
Het laat veel zien van de werkdrift van de maker, maar ook van diens voorstellingsvermogen en concentratie. Stuk voor stuk belangrijke factoren die Dulieu gezamenlijk in staat stelden de ontwikkelingen in verhaal en tekeningen onder controle te houden en deze tijdrovende en ingewikkelde opdracht tot een goed einde te brengen. Het niet rond krijgen van de financiering, twee jaar later, was in vele opzichten rampzalig.

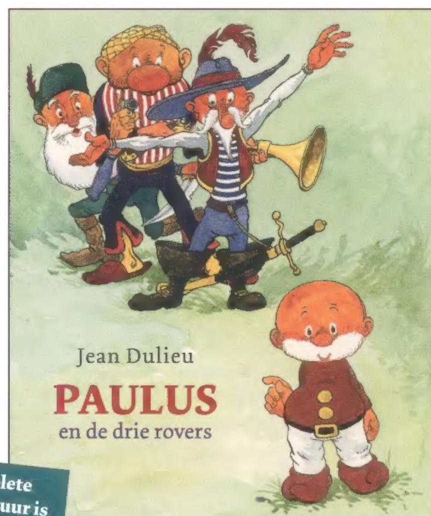
– VERVOLG VAN PAGINA 1

PAULUS EN SCHIPPER MAKREEL

sant materiaal beschikbaar is voor een extra bijlage. Tevens moet er een bijzondere illustratie beschikbaar zijn om een ander omslag voor deze beurseditie te kunnen maken.
De presentatie van *Paulus en schipper Makreel* vindt plaats tijdens het Stripfestival Breda. Resterende exemplaren van de beurseditie worden na de beurs alleen via onze webwinkel ter verkoop aangeboden.

Gouden Klassiekers

Deel 8 | Paulus en schipper Makreel
Handelseditie | negen gekleurde platen
| ISBN 978-90-6447-038-7 | € 14,90
Beurseditie | tien gekleurde platen
| ISBN 978-90-6447-141-4 | € 19,90

Het complete roversavontuur is ook verkrijgbaar in 2 beursedities.

OPROEP ORIGINELE WERKEN

Zoals u ongetwijfeld weet maken we bij de productie van onze Paulus-uitgaven zoveel mogelijk gebruik van de originele werken van Jean Dulieu, in plaats van het klakkeloos kopiëren van illustraties uit oude uitgaven. Alleen langs deze weg zijn we in staat om zijn tekeningen en aquarellen op een zo mooi mogelijke wijze af te beelden. De naamsvermelding in het colofon van de verschillende Gouden Klassiekers laat zien dat er al heel wat mensen zijn geweest, die ons in dat opzicht hebben geholpen.
Nu deze reeks met diverse titels wordt uitgebreid, moeten we wederom op zoek naar originele illustraties. Tegelijkertijd zoeken we nog steeds naar ander werk van Jean Dulieu, dat in het bezit is van verzamelaars en liefhebbers. We willen graag zoveel mogelijk werken scannen, om ze daarna een plaats in de database van het Paulus Archief te geven. Alleen op die manier, met hulp van allen die het werk van Jean Dulieu een warm hart toedragen, zijn we in staat om nu en in de toekomst mooie Paulus-uitgaven samen te stellen.
Ook onze wens om meer informatieve documenten over leven en werk van deze bijzondere kunstenaar te vervaardigen, hangt samen met de beschikbaarheid van goede reproducties van zijn werk.

Bent u in het bezit van origineel werk van Jan Dulieu?
Bezit u een schetsje, een getekende groet, een getekende opdracht, een brief, een aquarel of misschien zelfs iets veel groters?
Neem contact met ons op om dat kenbaar te maken en om met ons te overleggen hoe wij dit item op elektronische wijze voor de toekomst kunnen bewaren in onze database.

SALAMO WORDT BIJGEWERKT - door Jean Dulieu

Hein Klodder, de schilder, en Salomo, de raaf, waren nu onafscheidelijke vrienden geworden. Ze maakten elkaar alle mogelijke complimentjes en keken de andere bosbewoners niet meer aan.
'Wij zijn hier de enigen die verstand hebben van Kunst,' riep Hein Klodder opgetogen.
'Ja,' schreeuwde Salomo, 'vooral ik.'
'Tut, tut,' zei Hein een beetje beledigd, 'vergeet alsjeblieft niet, dat ik de schilder ben en jij alleen maar iemand, die mijn kunst kan begrijpen.'
'Dat kan wel zijn,' riep Salomo, maar dan moet jij niet vergeten, dat een schilder wel kan ophouden als er niemand is die hem kán begrijpen. En wat dat laatste betreft, ben ik ervan overtuigd, dat ik jouw schilderijen heel wat beter begrijp dan jijzelf.'
'O,' zei Hein Klodder, 'zo. Denk jij dat. Noem dan eens een voorbeeld, wil je?'
'De hutspot met worst,' riep Salomo.
'Nou krijgen we ruzie,' waarschuwde Oehoeboeroe, die op een afstandje, samen met Paulus en een paar bosdieren naar het gesprek luisterde.
'Ik ben er ook bang voor,' zuchtte Paulus.
Maar er kwam geen ruzie van. Hein Klodder begon breed te grijzen en zei: 'Je hebt gelijk, Salomo. Het was eigenlijk helemaal geen hutspot. Meer een hutspaulus. Jij bent het geweest, die de ware betekenis van dit kunstwerk ontdekte. Je bent een reuze vriend en een fameuze kunstkenner.'
'Dat wou ik ook zeggen,' kraste Salomo. 'En zou je nou uit pure dankbaarheid niet eens een mooi portret van mij schilderen?'
'Dat doe ik,' beloofde Hein Klodder. 'Maar dan moet ik je wel eerst een beetje bijwerken.'
'Mij bijwerken? Waarom?' riep Salomo.
'Tja,' zei Hein Klodder aarzelend, 'het klinkt misschien niet zo aardig, maar je ziet er eerlijk gezegd wat saai uit, zo helemaal in het zwart.'
'Juist,' zei Salomo onthutst. Hij dacht er een poosje over na, maar besloot ten slotte om niet boos te worden. 'Het is mij goed,' bromde hij, 'werk me dan maar bij.'
Hein Klodder ging meteen aan de slag en het moet gezegd worden, dat Salomo een feestelijk uiterlijk kreeg. En hoe kleuriger Salomo werd, hoe meer de raaf met zichzelf ingenomen raakte.
'Ik heb het altijd wel geweten,' sprak hij trots, 'ik ben de mooiste vogel, die er op twee poten rondloopt. Iedere andere vogel zal woestjaloers op mij worden.'
Nauwelijks had Salomo dat gezegd, of er wérd een vogel jaloers. En niet zo'n beetje ook...

(WORDT VERVOLGD)

BOUTERBODE 54
REDACTIE Maarten J. de Meulder
POSTADRES Dobbenwal 47, 9407 AD Assen
MAILADRES bouterbode@paulusarchief.nl

ABONNEMENT BB51 t/m 55: € 7,50 op Ingbank 3945495 t.n.v. Uitgeverij De Meulder, Assen – of via aankoop in de webwinkel van *www.demeulder.nl*

VORMGEVING Rudy Vrooman, Zaandam
VERANTWOORDING PAULUS-ILLUSTRATIES

TIJDSCHRIFTCODE ISSN 1388-2465